

Tilsyn for fosterbarn

- hvordan opplever fosterbarna at det fungerer

**Prosjekt 2008/1/0450: Norsk Fosterhjemsforening,
Finansiert av ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering
Samarbeid mellom Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn**

Forord

I Norge bor det ca 9000 barn og unge i fosterhjem. Den kommunale barneverntjenesten har ansvar for at det oppnevnes en egen tilsynsfører for barnet og at tilsynet føres i tråd med forskriften om fosterhjem (BLD, 2003). I flere år har Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn sett og påpekt at alt for mange fosterbarn ikke har fått oppnevnt en tilsynsfører og at tilsynsførerordningen ikke fungerer som den rettssikkerhetsgarantien den skal være.

I prosjektet "Tilsyn for fosterbarnet" er det gjennomført en undersøkelse der 19 fosterbarn og tidligere fosterbarn er intervjuet om sine erfaringer og synspunkter til tilsynsførerordningen. Fosterbarnas erfaringer og synspunkter har sammen med en bredt sammensatt referansegruppe munnet ut i flere forslag til hvordan tilsynet med fosterbarn bør endres organsiatorisk og faglig.

Prosjektet startet opp vinteren 2009 og rapporten med resultatene ble lansert i april 2010.

Norsk Fosterhjemsforening er en landsdekkende interesseorganisasjon for hele fosterhjemmet, dvs. fosterbarnet, fosterforeldre og fosterforeldrenes egne barn som skal være en aktiv pådriver for å heve kvaliteten på alle plan innen fosterhjemsomsorgen (www.fosterhjemsforening.no).

Landsforeningen for barnevernsbarn (Lfb) er en organisasjon for barn som er eller har vært under barnevernet som arbeider for å bedre rettigheter for barn og unge som har eller har hatt tiltak i barnevernet, samt for å endre stereotype oppfatninger om barnevernet og barnevernsbarn. (www.barnevernsbarna.no og facebook: www.facebook.com)

Prosjektet har utarbeidet:

- Sundt, H. (2010a). *"Jeg husker ikke navnet hennes engang" Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen* Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn

Rapporten finnes på Norsk Fosterhjemsforenings hjemmeside (www.fosterhjemsforening.no) og på nasjonalt bibliotek og Nasjonalt bibliotek for barnevern og familievern (www.nbbf.no).

- Sundt, H. (2010b). "Jeg husker ikke navnet hennes engang" Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen. Informasjon om prosjektet og rapporten i *Fosterhjemskontakt* nr. 2, side 34-35, Norsk Fosterhjemsforening
- Sundt, Hege (2010c). Tilsyn av fosterbarn – fungerer det etter intensjonene. *I Rett til vern og deltakelse. Barn i Norge 2010*, Organisasjonen Voksne for barn (www.vfb.no)

I tillegg er det i utarbeidet et dagskurs for ansatte i barneverntjenesten om tilsynsførerordningen for fosterbarnet som dessverre ikke ble holdt pga manglende påmeldinger.

Takk til alle de 19 fosterbarn og tidligere fosterbarn som har latt seg intervju om sine erfaringer og synspunkter. Tusen takk skal dere ha alle sammen for deres velvillighet, uten dere hadde det ikke blitt noe av denne undersøkelsen. En stor takk til alle som på forskjellige måter har bistått på veien fram til de 19 utvalgte fosterbarna.

Takk til prosjektets referansegruppe som har delt generøst av sin kunnskap og erfaring. Stor takk til prosjektmedarbeider og veileder Marit Egge for uvurderlig bidrag, støtte og kompetanse.

Og til sist, men ikke minst, TAKK til ExtraStiftelsen Helse og rehabilitering for økonomisk støtte til dette arbeidet

Oslo 7. februar 2012

Hege Sundt
prosjektleder

Sammendrag

Forebyggingsprosjekt 2008/1/0450 – Tilsyn for fosterbarnet

Tilsyn for fosterbarnet er et prosjekt i regi av Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn (Lfb) hvor fosterbarn har fått komme til orde med sine erfaringer og synspunkter med tilsynsførerordningen.

For alle fosterbarn skal det føres tilsyn fra plasseringstidspunktet og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Bakgrunnen for denne undersøkelsen ver at Norsk Fosterhjemsforening og Lfb i flere år har sett og påpekt at alt for mange fosterbarn ikke har fått oppnevnt en tilsynsfører og at tilsynsførerordningen ikke fungerer som den rettssikkerhetsgarantien den skal være.

Målsetting for denne undersøkelsen har vært å innhente kunnskap om dette fra fosterbarna selv, og komme med forslag til eventuelle endringer av dagens tilsynsførerordning.

I denne undersøkelsen er det foretatt dybdeintervju med 19 fosterbarn og tidligere fosterbarn. Konklusjonene viser at fosterhjemsforskriftens intensjoner ikke i tilstrekkelig grad oppfylles når det gjelder tilsynsførerordningen.

Resultatene av denne undersøkelsen og forslag til endringer av tilsynsordningen er presentert i rapporten ”*Jeg husker ikke navnet hennes en gang*” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen* (Sundt, 2010).

Norsk Fosterhjemsforening og Lfb har brukt rapporten og dets konklusjoner til å få satt tilsynsordningen på dagsorden både overfor politikere og blant barnvernsansatte, og i arbeidet med å foreslå endringer av dagens ordning. Flere rapporter i regi av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2011) har foreslått at dagens tilsynsordning for fosterbarn endres, og Norsk Fosterhjemsforening og Lfb vil følge opp dette arbeidet i 2012. Videre vil det iverksettes nye prosjekter for å styrke fosterbarns rettssikkerhet.

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 Bakgrunn for prosjektet og målsetting

Kapittel 2 Prosjektgjennomføring og metode

Kapittel 3 Resultater og resultatvurdering

Kapittel 4 Oppsummering og videre planer

Litteratur

Vedlegg

Kapittel 1 Bakgrunn for prosjektet og målsetting

I Norge bor det rundt 9000 barn og unge i fosterhjem. Det skal føres tilsyn med hvert enkelt barn fra plasseringstidspunktet frem til barnet fyller 18 år. Den kommunale barneverntjenesten har ansvar for at det oppnevnes en tilsynsfører for barnet. Formålet med tilsynet er å føre kontroll med at barnet får tilfredsstillende omsorg i fosterhjemmet og at de forutsetninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp.

I følge forskriften for fosterhjem (BLD, 2003) skal barneverntjensten legge vekt på å finne fram til en person som barnet har, eller kan få nødvendig tillit til og som har særlige forutsetninger for å kunne utføre tilsynsoppgaven i forhold til det aktuelle barnet. Det skal videre legges vekt på å finne frem til en person som kan utføre tilsynsoppgaven over tid og som har en uavhengig rolle overfor barneverntjenesten og fosterforeldrene.

Barn som er fylt 7 år og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg før tilsynsfører velges. Barnets mening skal tilegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barneverntjenesten plikter å orientere både barnet og fosterforeldrene om hvem som er oppnevnt som tilsynsfører for barnet. Barnet skal informeres om at de når som helst kan ta opp med tilsynsfører eventuelle problemer i forhold til fosterhjemmet eller barneverntjenesten.

Tilsynsfører skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle formålet med tilsynet, men minimum fire ganger i året. Tilsynsfører skal skrive rapport etter hver besøk.

Besøkene av tilsynsfører kommer i tillegg til besøkene som saksbehandler i barneverntjenesten skal ha i fosterhjemmet og barneverntjenestens oppfølgingsansvar.

Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) utarbeidet i 2006 et opplæringsprogram for tilsynsførere som skal holdes jevnlig. Den kommunale barneverntjenesten skal sørge for at tilsynsfører får nødvendig informasjon om barnet og gi veiledning til tilsynsfører.

Både forskriften, retningslinjer for fosterhjem og veileder for tilsynsfører i fosterhjem (BLD, 2003, 2004 og 2006) vektlegger relasjonelle faktorer som tillit, særlige forutsetninger, kontinuitet, barnets medbestemmelse og tilgjengelighet.

Henvendelser til Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnvern barn tyder imidlertid på at:

- Mange fosterbarn har ikke tilsynsfører
- Mange tilsynsførere slutter etter kort tid, og barna må forholde seg til flere ulike tilsynsførere i tiden de bor i fosterhjemmet
- Fosterbarna får ikke mulighet til å uttale seg om valg av tilsynsfører slik de skal ifølge forskriften
- Fosterbarna får ikke mulighet til å skifte tilsynsfører hvis de opplever å ikke komme i kontakt med den oppnevnte tilsynsfører
- En del fosterbarn ønsker ikke tilsynsfører, de opplever at det er for mange ulike voksne personer som de må fortelle om sitt liv til
- Rapporter fra tilsynsførere blir ikke fulgt opp av barneverntjenesten.
- Mange tilsynsførere får ikke god nok opplæring eller oppfølging.

I et kartleggingsstudie om fosterhjem fra Barnevernets utviklingscenter på Vestlandet (Toril Havik 2007: *Slik fosterforeldre ser det-II. Resultat fra en kartleggingsstudie i 2005*) kommer det fram at det ikke er kontinuitet og stabilitet over tilsynet. Bare et mindretall av fosterforeldrene i undersøkelsen mener at tilsynsfører kjenner barnet og dem selv svært godt.

” For svært mange av barna må det å ha tilsynsfører oppleves som at ukjente mennesker til ulike tider dukker opp, formidler at de skal være barnets tillitsperson, spør hvordan barnet har det og blir borte. Svikten i kontinuitet og stabilitet er trolig først og fremst en belastning for barna, men er trolig også en belastning for fosterforeldre og barneverntjenesten.” (Havik 2007).

Målsetting

De siste årene er det fokusert mye på om fosterbarnet har tilsynsfører og at tilsynsførere skal få opplæring. Det er også innhentet synspunkter fra fosterforeldrene om hvordan

tilsynførerordningen fungerer (Havik, op cit). Det er imidlertid lite opplysninger om hvordan fosterbarna opplever tilsynet og om de har ønsker om at ordningen skulle ha vært annerledes. Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnvernsbarn (Lfb) mener tilsynsordningen er viktig for barnets rettsikkerhet, forutsatt at den fungerer etter intensjonen.

Målsettingen for prosjektet er å sikre barn i fosterhjem bedre levekår gjennom økt kunnskapstilfang om tilsynsordningen. Norsk Fosterhjemsforening og Lfb mener at en undersøkelse med fosterbarna som informanter vil tilføre barnevernfeltet viktig kunnskap om hvordan tilsynsordningen for fosterbarn fungerer i dag, hva som skal vektlegges i opplæringen av tilsynsførere og på hvilke områder ordningen kan forbedres.

Målgruppen for prosjektet er politiske beslutningstakere, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, KS, ansatte i kommunal og statlig barnevern, tilsynsførere og fosterforeldre.

Kapittel 2 Prosjektgjennomføring og metode

I denne undersøkelsen er det fosterbarna som er hovedinformanter. Det er deres erfaringer som skal løftes fram i form av egne fortellinger. 19 fosterbarn og tidligere fosterbarn ble intervjuet om sine erfaringer og synspunkter til tilsynsførerordningen.

Når det gjelder barns deltakelse i forskning er det et stort fokus på forsiktighet overfor de mest sårbare grupper. Når vi vet at mange fosterbarn synes det er slitsomt at det kommer så mange ulike voksne for å spørre dem om hvordan de har det, er det da etisk forsvarlig ”å forstyrre” fosterbarna med ennå en fremmed voksen som vil spørre dem om forhold i deres liv? På den annen side er det også et etisk anliggende å unnlate å spørre. Hvis ingen inviterer barnevernsbarna inn i forskning vil de fratas retten til deltakelse.

I denne undersøkelse ble det lagt vekt på informasjon til fosterbarna om hva som intervjuet skulle handle om og frivilligheten i undersøkelsen. Hvert intervju ble tilrettlagt ut fra barnets alder. De som ønsket fosterforeldrene tilstede under intervjuet hadde det.

Det ble ikke opprettet noen registre knyttet til datainnsamlingen. Det er ikke innhentet noen taushetsbelagte opplysninger om barnet verken fra fosterforeldrene eller fra barneverntjenesten. Undersøkelsen er meldt til Datatilsynet.

Det ble opprettet en bredt faglig sammensatt referansegruppe bestående av Bent Christensen, tilsynsfører og fosterfar, Ann-Vigdis Gulbrandsen, fostermor og PRIDE-leder, Lajla Husvik, Norsk Fosterhjemsforening, Tone Nordby, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Maria Reklev, organisasjonssekretær i Landsforeningen for barnevernsbarn, Anette Øye, barneverntjenesten i Bærum kommune, prosjektmedarbeider og prosjektets veileder Marit Egge og prosjektleder. På siste møte ble gruppen utvidet med Mette Hovind, barneverntjenesten i Søndre Nordstrand bydel, Morten Johansson, tidligere tilsynsfører, Øydis Skogholt, tilsynsfører og fostermor, Frøydis Trædal fosterhjemsteamet, barneverntjenesten i Bærum kommune og Oddbjørg Skjær Ulvik, Høgskolen i Oslo, avd.

SAM. Referansegruppen har hatt fire møter og gitt innspill til intervjuguide, rekruttering av informanter, samt diskutert resultatene fra intervjuene og anbefalinger til endring av dagens tilsynsførerordning.

I utgangspunktet ble det planlagt å ha tre fokusgruppeintervjuer med fosterbarn og så dybdeintervjuer med 15 andre fosterbarn. Fokusgruppeintervjuene skulle danne bakgrunn for temaene i dybdeintervjuene. Av forskjellige grunner ble informantene til gruppeintervjuene intervjuet hver for seg, og intervjuene er sidestilt de øvrige dybdeintervjuene. Det var vanskelig å finne informanter under 18 år, så utvalgskriteriet ble utvidet til de over 18 år. Utvalget i denne studie består av nitten fosterbarn og tidligere fosterbarn, hvorav ni gutter og ti jenter. Tolv av fosterbarna er mellom 12 og 18 år, fire er mellom 18 og 22 år og to er over 23 år. På intervjutidspunktet bor tolv av fosterbarna i fosterhjem eller familiehjem, to bor på hybel tilknyttet institusjon/familiehjem og fem i egen bolig. To av dem med egen bolig har etterverntiltak fra barneverntjenesten.

Det ble utarbeidet en intervjuguide til fokusgruppeintervjuet på grunnlag av erfaringer presentert i referansegruppen, fra andre samtaler med fosterforeldre, barneverntjenester, tilsynsførere og fosterbarn, og fra resultatene i Toril Haviks kartleggingsstudie (Havik 2007). Intervjuguiden ble så tilpasset dybdeintervjuene.

Temaene for intervjuene

- Kjenner barnet/ungdommen tilsynsfører?
- Hva opplever barnet/ungdommen som tilsynsførers oppgave
- Hvor ofte/hvor lenge varer møtene?
- Hvordan skjedde valget av tilsynsfører? (barnets medvirkning)
- Innholdet i tilsynsbesøkene
- Forslag til endringer av ordningen

Forskriften om fosterhjem paragraf 8 og 9 om tilsyn ble valgt som analyseramme. Denne undersøkelsen intervjuer ikke de voksne, men referansegruppen er brukt for se på fosterbarnas budskap korresponderte med barnas erfaringer. Gruppen bekrefter langt på vei fosterbarnas fortellinger, og opplever å møte mange av de samme dilemmaene i sitt eget arbeid som tilsynsførere, fosterforeldre og ansatte i barneverntjenesten. Barnas fortellinger er også i samsvar med hva som rapporteres inn til Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn.

Kapittel 3 Resultater og resultatvurdering

Undersøkelsen munnet ut i en prosjektrapport "*Jeg husker ikke navnet hennes engang*" *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen*" hvor fosterbarnas erfaringer og anbefalinger blir utførlig presentert, i tillegg til forslag til endringer av dagens tilsynsordning for fosterbarna. Det foreslås en profesjonalisering av tilsynsordningen for fosterbarn og en utvidelse av tilsynsførersmandatet.

Noen viktig områder som må endres på:

- Tilsynet for fosterbarn må få en større myndighet enn det har i dag.
- Tilsynet må flyttes til et annet nivå enn den kommunale barneverntjeneste. De som skal kontrolleres kan ikke være de samme som skal oppnevne kontrolløren og bestemme hva slags godtgjøring det skal gis.
- Status for tilsynsførerordningen må heves etter modell av andre tilsyn vi har i samfunnet (som for eksempel Mattilsynet). *Tilsynsinstituttet* må være ansvarlig for at tilsynsførerne får rammebetingelser som gjør oppgaven så forpliktende at de følger barnet så lenge som nødvendig. Det må blant annet innebære et ansettelsesforhold til å utføre denne oppgaven, internopplæring, tilbud om veiledning og tilbakemeldinger/ medarbeidersamtaler.
- Ved plassering i fosterhjem skal barnet, som nå, sikres en egen person som skal føre kontroll med omsorgen i fosterhjemmet og at de forutseninger som ble lagt til grunn for plasseringen blir fulgt opp. Tilsynsfører må inneha en ombudsrolle fremfor en støttekontaktrolle. En som skal være fosterbarnets og fungere som en talsperson gjennom hele plasseringen. Personen skal sikre at barnet får ivarett sine rettigheter, blant annet informasjon og uttalerett.
- Ved at tilsynsførerordningen profesjonaliseres og mandatet innebærer mer en tydelige ombudsrolle vil det være nødvendig at tilsynsførere har en barnefaglig kompetanse.
- En tilsynsfører som skal utføre sin oppgave i tråd med ombudsmodellen, må i tillegg til barnefaglig kompetanse ha spesifikk kunnskap om barnevernloven
- Ut fra fosterbarnas fortellinger i denne undersøkelsen så vi at ikke alle fosterbarna fikk tilstrekkelig og forståelig informasjon om de ulike roller til tilsynsfører og saksbehandler, om tilsynsførers mandat, egen medvirkning til valg av tilsynsfører og om rapporteringsplikten. Tilsynsordningen må oppgraderes også når det gjelder ”å snakke med barn”. Det må settes inn opplæring med praktisk trening for å bli gode nok til å holde oppe barneperspektivet.
- Hvis vi tar et tilbakeblikk på hva fosterbarna i denne undersøkelsen sa om valg av tilsynsfører, er de klare på at det bør være en person de kjente fra før. Hvis det ikke var noen de kjente fra før var det helt sentralt å finne ut om kjemien stemte mellom dem. Men det aller viktigste for fosterbarnet ved utvelgelsen er at personen kan bli i dette oppdraget så lenge de bor i fosterhjemmet.
- Å følge barnas ønsker behøver ikke være i strid med et krav om kvalifikasjoner og en profesjonalisering i rollen. Når barna ønsker et familiemedlem så må det vurderes om vedkommende har formelle kvalifikasjoner og om nærheten til familien kan gjøre personen innhabil. Barnets uttalerett skal ikke fravikes.

- Kontaktformen og hyppighet som velges må avveies i forhold til hvert enkelt barn. Det er stor forskjell på de barna som har bodd mange år i fosterhjemmet og de som flytter i fosterhjem som ungdom. Det varierer også i hvilken grad det er ansvarsgruppemøter og samarbeidsmøter rundt fosterbarna.
- Det er viktig hvordan *funksjon og relasjon* står i forhold til hverandre. Barnehjemsgranskningene har avdekket flere overgrep av barn mens de har bodd på barnehjem. Dette til tross for at det var tilsyn. Tilsynspersonene var der og drakk kaffe og det ble skrevet fine rapporter. Men de så ikke det de skulle ha sett. Relasjonen kan komme i veien for funksjonen. Det blir derfor viktig at tilsynsfører ikke er bundet opp i relasjoner så de ikke fanger opp barnas signaler på at noe er galt.
- Fosterbarn i denne undersøkelsen minner oss på at aktivitet skaper kommunikasjon. Aktivitet er en mer naturlig kommunikasjonsform for mange barn enn å sitte rundt et bord. Vi må ikke låse oss i det at aktiviteten ikke kan ha en annen funksjon enn aktiviteten selv.
- En viktig del av tilsynet er både hvordan det rapporteres og hvordan barna ivaretas hvis de har sagt fra om mistriivsel og manglende omsorg i fosterhjemmet. Det må stilles krav til tilsynsførere om rask rapportering etter å ha vært i kontakt med barna. Videre må det gis systematisk tilbakemelding på rapportene. Det må sikres at det som rapporteres tas på alvor.

Prosjektrapporten ble trykket opp i 3000 eksemplarer og distribuert på lanseringen av prosjektet, gjennom Norsk Fosterhjemsforening og Lfbs arbeid, og i 2012 sendt alle landets barneverntjenester.

Lansering og publisering 7. april 2010

Resultatene av undersøkelsen og rapporten ble lansert av Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn den 7. april 2010 på Frivilligheten Hus i Oslo med rundt 50 deltakere fra kommunalt og statlig barnevern, fylkesmann, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og ansatte fra Barneombudet.

Leder av Landsforeningen for barnevernsbarn, Renathe Arevoll og prosjektleder presenterte resultatene og Stortingpolitiker i Familie- og kulturkomiteen Øyvind Håbrekke (KrF) ga kommentarer.

Leder av Landsforeningen for barnevernsbarn, Renathe Arevoll og prosjektleder deltok samme dag i Morgennytt på NRK med undersøkelsens konklusjoner.

På bakgrunn av rapporten og konklusjonene om manglende tilsynsordning for fosterbarna tok Øyvind Habrekke dette opp med barne-, likestillings- og inkluderingsminister i Spørretimen på Stortinget 21. april 2010. Ministeren sa blant annet at han ville sende et brev til landets

kommuner for å orientere om rapporten ”*Jeg husker ikke navnet hennes engang*” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen*”, og understreke barnevernlovens krav om at alle barn skal få oppnevnt tilsynsfører og forskriften må følges opp. Dette brevet ble aldri sendt.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sendte et brev til landets barneverntjenester 24.12.10 vedrørende kommunes ansvar for å oppnevne tilsynsfører til barn i fosterhjem.

Undersøkelsens konklusjoner og rapporten er blitt presentert i Norsk Fosterhjemsforenings tidsskrift ”Fosterhjemskontakt”, på foreningens webside. Både Norsk Fosterhjemsforening og Lfb har arbeidet videre med forslaget til endringer av tilsynsordningen i sin kontakt med politikere, forvaltning og barnevernfelt.

Regjeringen oppnevnte i desember 2010 et Barnevernpanel som leverte sin rapport med forslag til endringer i barnevernet i september 2011 hvor leder av Norsk Fosterhjemsforening Torunn Hauen Aks var medlem. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet hadde i løpet av 2011 en egen arbeidsgruppe som så på forholdene for fosterbarn, deres foreldre og fosterforeldre. Her satt generalsekretær Tove M S Wahlstrøm og styremedlem Cecilia Dinardi fra Landsforeningen for barnevernsbarna. I begge disse grupper ble rapporten ”*Jeg husker ikke navnet hennes engang*” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen*”, tatt med i diskusjoner rundt endringer av tilsynsordningen for fosterbarna, og begge grupper konkluderer med tilsynsordningen for fosterbarn må endres.

Videre er resultatene fra prosjektet publisert i Organisasjonens Voksne for barn sin årbok *Barn i Norge 2010* (Sundt, 2010b). I forbindelse med lanseringen av denne årboken hadde både Klassekampen og NrK reportasjer om hvor dårlig tilsynsordningen fungerte for fosterbarna.

Prosjektleder har i 2010 også presentert resultatene fra undersøkelsen på seminar for barnevernet i Oslo i regi av Oslo barnevernsamband og for Nordic Foster Care Association (NOFCA) som er et nettverk med fosterhjemsforeningene i Norden og barnevernsarbeidere.

Prosjektet ”Tilsynfor fosterbarn” hadde et overkudd og Norsk Fosterhjemsforening og prosjektleder diskuterte hvordan dette kunne brukes for å styrke tilsynsordningen for fosterbarna. ExtraStiftelsen Helse og rehabilitering ga ytterligere utsettelse for prosjektslutt for at det skulle arrangeres et kurs for ansatte i kommunal barneverntjeneste om tilsynsordningen for fosterbarna. Et dagskurs er utarbeidet, invitasjon for et kurs i desember 2011 ble sendt til alle landets barneverntjenester, men dessverre ble det ikke nok påmeldte til kurset. Isteden blir rapporten med et følgesbrev fra Norsk Fosterhjemsforening sendt til alle landets barneverntjenester.

Kapittel 4 Oppsummering og videre planer

Norsk Fosterhjemsforening og Landforeningen for barnevernsbarn har gjennomført en undersøkelse der 19 fosterbarn og tidligere fosterbarn har blitt intervjuet om sine erfaringer og synspunkter til tilsynsførerordningen. Undersøkelsen munnet ut i en rapport ”*Jeg husker ikke navnet hennes engang*” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen* hvor konklusjonen er at dagens tilsynsordning ikke fungerer etter intensjonene i fosterhjemsforskriften og forslag

til endringer av tilsynsordningen. Rapporten er blitt gjort kjent til fagfelt, myndigheter og media, så det er helt klart at tilsynsordningen for fosterbarna er satt på dagsorden. Både Barnevernpanelet, arbeidsgruppe om fosterhjem (BLD, 2010), samt NOU om det biologiske prinsipp i barnevernet (2012) foreslår endringer av dagens tilsynsordning for fosterbarn. Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarns forventer at dette vil skje i forbindelse med Stortingsmelding om barnevernet som kommer i 2013.

Det er pr. i dag ikke planlagt videreføring av prosjektet, men det er svært viktig for både Norsk Fosterhjemsforening og Lfb og jobbe med videre prosjekter om ivaretagelse av fosterbarns rettigheter, blant annet deres mulighet til å bli hørt og medvirke i beslutninger som angår dem.

REFERANSER

Barne- og familiedepartementet (2003). *Forskrift om fosterhjem* av 18. desember 2003 med hjemmel i lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester § 4-22 tredje ledd

Barne- og familiedepartementet (2004). *Retningslinjer for fosterhjem*. Retningslinjer av 15. juli 2004 til lov om barneverntjenester av 17. juli 1992 nr. 100. Q-1072 B

Barne- og likestillingsdepartementet (2006). *Tilsynsfører i fosterhjem – en veileder*. 03/2006 Q-1103

Barne- og likestillingsdepartementet (2006) *Tilsynsførerordningen for fosterbarn*. brev til Norsk Fosterhjemsforening 23.10.06 (gjengitt i Fosterhjemskontakt nr. 6/2006)

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2010). *Vedrørende kommunens ansvar for å oppnevne tilsynsfører til barn i fosterhjem* Brev 24.12.2010 til landets barneverntjenester

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2011). *BLD oppnevnt arbeidsgruppe fosterhjem. Tiltak for å styrke arbeidet med kommunale fosterhjem*. Rapport 1. september 2011, www.regjeringen.no/bld

Barnevernpanelets rapport (2011). Barnevernpanelet 2011 ble opprettet i desember 2010 av Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Audun Lysbakken. www.regjeringen.no/bld

FNs konvensjon om barnets rettigheter. Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991. Q-0648 B

Havik, T. (2007). *Slik fosterforeldre ser det – II. Resultat fra en kartleggingsstudie i 2005*. Skriftserien 07: 1. Bergen. Unifob helse. Barnevernets utviklingssenter på Vestlandet

Lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven)

NOU 2012: 5. *Bedre beskyttelse av barns utvikling: Ekspertutvalgets utredning om det biologiske prinsipp* / Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. - Utredning fra utvalget oppnevnt ved kongelig resolusjon 18. februar 2011. Avgitt til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 6. februar 2012.

Stortinget (2010). *Spørsmål 18 til ordinær spørretime 21.04.12 fra Øyvind Håbrekke (KrF) til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren om tilsynsførerordningen for fosterbarn.*
www.stortinget.no

Sundt, H. (2006). Tilsynsførerordningen for fosterbarn – Norsk Fosterhjemsforenings forslag til endringer *Fosterhjemskontakt*, nr. 2, side 11. Norsk Fosterhjemsforening

Sundt, H. (2010a). ”Jeg husker ikke navnet hennes engang” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen* Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn

Sundt, H. (2010b). ”Jeg husker ikke navnet hennes engang” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen* Informasjon om prosjektet i *Fosterhjemskontakt* nr. 2, side 34-35 Norsk Fosterhjemsforening

Sundt, Hege (2010c). Tilsyn av fosterbarn – fungerer det etter intensjonene. *I Rett til vern og deltakelse. Barn i Norge 2010*, Organisasjonen Voksne for barn

Vedlegg

Sundt, Hege (2010). ”Jeg husker ikke navnet hennes engang” *Fosterbarns fortellinger om tilsynsførerordningen* Norsk Fosterhjemsforening og Landsforeningen for barnevernsbarn

Sundt, Hege (2010b). Tilsyn av fosterbarn – fungerer det etter intensjonene. *I Rett til vern og deltakelse. Barn i Norge 2010*, Organisasjonen Voksne for barn